

4 kleine, fijne stadstuinen - in Amsterdam

'Mijn stijl vind ik moeilijk te omschrijven, maar ik houd van een luchtige, losse beplanting en heldere lijnen.' Carolien Barkman kijkt daarbij naar de locatie van de tuin, de omgeving en het interieur en luistert goed naar de wensen van de bewoners. Dat levert heel verschillende creaties op.

De liefde voor tuinieren zit in haar genen. De grootvader van haar moeder was kweker, haar tante een bloemist die ook tuinen ontwierp. Carolien Barkman (59) groeide op in Ouderkerk aan de Amstel, onder de rook van Amsterdam. Ook haar moeder was altijd met planten bezig. 'Toen ik twaalf was liet ze de mannen van De Cruydt-Hoeck voor ons een nieuw tuinontwerp maken. Ik kan mij nog herinneren dat Dick van den Burg aankwam met een auto vol inheemse planten. Samen met hem heb ik die in de tuin gezet en sindsdien mocht ik de tuin onderhouden. Daarnaast had ik een stukje grond in de grote tuin van vrienden van mijn ouders aan de Amstel waar ik vrij wild kon experimenteren.' Toch koos Carolien voor een studie rechten, onder enige aandrang van de familie om vooral te denken aan een stabiele baan en financiële onafhankelijkheid. Ze werkte jarenlang als jurist, maar het groene bloed kroop uiteindelijk waar het niet gaan kon. 'Samen met een vriendin, een architect, ontwierp ik tussentijds al tuinen voor collega's, vrienden en familieleden. Op een gegeven moment besloot ik het roer om te gooien. Ik heb min of meer mijn eigen opleiding samengesteld. Ik zag een

advertentie voor een cursus van een jaar bij landschapsarchitect Frits van Loon in Utrecht. Ik heb ontzettend veel van hem geleerd. Frits gaat heel erg uit van een concept, een idee waar alles uiteindelijk op zijn plek valt. Zo werk ik ook. Ik kijk naar de locatie, de omgeving, de architectuur, het interieur en de wensen van de eigenaren en besluit dan vrij intuïtief welk uitgangspunt en welke sfeer en stijl daarbij passen. Vandaaruit ga ik bouwen, materialen kiezen, planten selecteren.' Carolien liep eveneens een jaar lang een dag per week mee met Kees Beelaerts van Blokland, die tuin- en landschapsarchitectuur aan het Rijks Hoger Instituut voor Tuinbouw in het Belgische Vilvoorde studeerde. Vanuit zijn buitenplaats Vreedenhorst in Vreeland beijvert hij zich voor groen erfgoed. 'Hij weet heel veel van tuinhistorie, van snoei, onderhoud en aanleg. Hij nam mij mee op sleeptouw.' Haar derde leermeester is Sjaak Koot van kwekerij De Ent in Ouderkerk aan de Amstel. 'Een wandelende plantencyclopedie die met veel liefde en kennis over planten praat. Ik overleg nog vaak met hem.'

Tekst: **Marieke van Gessel** • Foto's: **Modeste Herwig**

▲ *Chionodoxa forbesii* en *Tiarella wherryi*

Het tuinmeubilair en de wandspots van Bega zijn gekozen door de bewoners.

TUINPASPOORT ORANJETUIN

- Afmetingen: 6,5 m breed, 14 m diep
- Ligging: zon
- Tuingebruikers: Caroline (47) en Daniël (48) Beijdorff, dochters Charlotte (14) en Pip (12)
- Wensen: Een onderhoudsvriendelijke tuin met zo veel mogelijk oranje bloemen, interessant in elk seizoen en met een fijne zithoek.
- Oude situatie: De tuin was door de hoge leeftijd van de vorige bewoonster verwaarloosd toen het gezin hier in 2015 kwam wonen. Ze haalden de achtertuin leeg en legden er graszoden, zodat Caroline rustig ideeën kon opdoen uit tuinboeken- en bladen. De schuttingen, de Prunus en het schuurtje achter in de tuin stonden er al. Voor de gevel lag een verhoogd betonnen plateau.
- Carolien Barkman: 'De bewoonster is een enthousiast tuinier en ontdekte mij in het boek van Noel Kingsbury. In de voortuin hebben ze 's avonds zon en daar staat dan ook een tuintafel waaraan het gezin zomers eet. Voor de indeling liet ik mij leiden door het strakke lijnenspel van de glazen achtergevel. Smalle grindpaden, rechte bedden en borders, afgezet met houten kantopsluitingen en met een weelderige beplanting. Het betonnen plateau is bedekt met houten vlonders vanwaar een verspringende trap van dezelfde smalle houtdelen naar de lager gelegen tuin loopt. Groepen planten met oranje, gele en rode bloemen keren terug voor een gevoel van eenheid en rust. De schuttingen worden begroeid door wingerd, Campsis, wintergroene Toscaanse jasmijn en de klimroos 'Ghislaine de Féligonde'.
- Opdrachtgevers: 'We zitten heel graag op de houten vlonders of de trap en in de beschutte zithoek achter in de tuin. Het hele jaar door is er wel iets te zien en met een kwartiertje onderhoud per week hebben we er niet veel werk aan. We zaaien elk jaar eenjarigen, zoals rode papavers, zodat de tuin er ieder jaar iets anders uitziet.'

De ranke, retrostijl tuinbanken Bellevie en tafeltjes Cocotte van Fermob, gekozen door de eigenaren, passen perfect bij de tuinstijl van Carolien Barkman.

TUINPASPOORT KOPERTUIN

- Afmetingen: 12,5 m breed, 6 m diep
- Ligging: schaduwrijk
- Tuingebruikers: Steven (53) en Babiche (48) Veenendaal, kinderen Max (19), Tim (17) en Giulia (13), hond Jacky en poes Sophie
- Wensen: Een onderhoudsarme, uitnodigende tuin met zo veel mogelijk kleur in de schaduwrijke omgeving
- Oude situatie: Schuttingen rondom, helft betegeld, helft kunstgras voor de kinderen, een bak met hortensia's
- Carolien Barkman: 'Deze tuin kwam hard en stenig op mij over, terwijl het interieur van de bewoners warm en kunstzinnig is. Ik wilde de tuin zachter en lichter maken, met vloeiende bewegingen en fris groen. Samen met kunstenaar Ellert Haitjema kwam ik uit op de gebogen koperen stangen die ik heb laten begroeien met *Akebia quinata*. Eronder grillige gevormde bedden, afgezet met hardhout, beplant met *Tiarella*, *Dicentra*, de wit bloeiende tafelbladplant *Astilboides*, slaapkamergeluk en siergrasjes. De rest van de tuin is bedekt met kwartskiezel.'
- Opdrachtgevers: 'We zijn heel tevreden met de ruimtelijke en kunstzinnige aanblik van de tuin. We zitten nu ook veel vaker buiten.'

TUINPASPOORT FAMILIETUIN

- Afmetingen: 14 m breed, 16 m diep
- Ligging: zon
- Tuingebruikers: Geertje Marije (47) en Jan Kees (54) Lampe, kinderen Floris (18), Wouter (15) en Alou (12), tijgers Sok (2) en Slof (2)
- Wensen: Bloemenweide-achtig, mediterraan, kleurrijk, fruit, een tuin die het hele jaar door boeit en bloeit, een atelier voor de beeldhouwhobby van Geertje Marije, een bak met waterplanten voor Jan Kees, een voetbalveldje voor dochter Alou
- Oude situatie: Een verhoogd betonnen terras tegen de achtergevel met rondom stenen muurtjes, een trampoline, gazon, schuttingen, een oude taxushaag, een vijg en een Prunus
- Carolien Barkman: 'Ze wilden graag een lichte natuursteen, dus dat werden flagstones. Daarmee is het betonnen terras bekleed en een pad als verbindingselement tussen achter-, zij- en voortuin gemaakt. De muurtjes bij het terras zijn afgebroken en het niveauverschil tussen gazon en terras is opgevuld met aarde en planten. De te massieve Prunus is vervangen door drie fluweelboompjes die schaduw bieden op het terras. Aan een kant is de schutting zwart geverfd, aan de andere licht blauwgrijs. Ik houd van kleuren die het groen goed uit laten komen en die verwijzen naar de lucht. De lichte schutting op het zuiden zou met een donkere tint verzegend heet worden. Ervoor groeien een lei-appel, -peer en -pruim en stokrozen. De vierduizend bloembollen zorgen voor een kleurexpositie in de lente. Het regenwater van het dak wordt afgevoerd naar een gemetselde stenen bak tegen de keukenmuur waarin een gele lis en lisdodde groeien. Het atelier zal in de loop der jaren helemaal worden begroeid door clematis en rozen.'
- Opdrachtgevers: 'Wij zijn intens gelukkig met de tuin. Rijk aan kleuren en zeker ook aan geuren, bijtjes, hommels en vogels. Het is een lust om op doordeweekse dagen buiten op het terras te eten. De fluweelbomen geven het terras iets knus zonder dat zij het zicht op de tuin in de weg staan.'

TUINPASPOORT STUDIOTUIN

- Afmetingen: 12 m breed, 8,5 m diep
- Ligging: zon
- Tuingebruikers: Claudia Hesse (45), Daniel Schaeffer (42), kinderen Maria (5) en Jakob (2)
- Wensen: Privacy tegen de inktijk van de burens, een muziekstudio, een zonneterras en een eettaerras, een lommerrijke tuin met bomen en bladplanten, maar ook veel wilde bloemen en planten en fruit om te plukken voor de kinderen. Het hele jaar door interessant en veilig voor de kleintjes.
- Oude situatie: Twee tuinen behorende bij de twee appartementen die het gezin in 2014 kocht. Een grote dode struik in het midden, gazon, een paar varens en een aftands schuurtje en dito vlonderterras.
- Ontwerpster Carolien Barkman: 'Vanuit de iets hoger gelegen woonkamer is er vol zicht op de tuin. De studio is daarom aan de rechterkant geplaatst. Ik heb verhoogde looppaden gemaakt die in elkaar steken, versmallen en verbreden. Hierdoor krijg je een speels effect. In het midden ligt een verlaagd terras en daar kunnen de paden als zit- of ligbank worden gebruikt. Bij het huis is een deel van het pad verbreed voor het zonneterras. Tussen de vele wintergroene struiken en klimmers staan losse, transparante planten die doen denken aan een veldboeket – een mooi tegenwicht voor de strakke indeling. Er staan drie bomen, waaronder een laagstam-appelboom en er groeien aardbeities voor de kinderen.'
- Opdrachtgevers: 'Al onze wensen zijn heel knap in de tuin verwerkt. De symmetrische paden en terrassen vinden we erg mooi en we zijn heel blij met de beplanting, vooral met de bomen en de zomerbloeiers.'

▲ Carolien Barkman (links) in gesprek met Babiche Veenendaal in de 'kopertuin'.

◀ *Astrantia major* 'Rosea' in de studiotuin.

De kleine Jakob op een verhoogd looppad van composiet in de studiotuin. ▶

◀ Een losse, veldboeket-achtige beplanting in de studiotuin met onder andere *Centranthus ruber* 'Albus', *Valeriana pyrenaica* en *Choisya ternata* 'White Dazzler'.

▲ Picknicktafel Gargantua van Extremis op het flagstone-terras in de familietuin.

Licht en transparant

Sinds 1995 heeft ze haar eigen ontwerp bureau in Amsterdam. Momenteel is Carolien onder andere bezig met een landelijke tuin buiten de stad, een kleine patio en een tuin in het centrum van Antwerpen – haar eerste buitenlandse opdracht. Ze werkt graag samen met andere ontwerpers, kunstenaars en architecten. 'Ik vind het ook heerlijk om alleen mijn plannen te maken, maar het is interessant en leerzaam om samen nieuwe ideeën uit te werken en tot iets bijzonders te komen. Met Carrie Preston werkte ik aan een aantal showtuinen en Andrew van Egmond en ik keken kritisch naar elkaars ontwerpen. Kunstenaar Ellert Haitjema kwam met de oplossing van de gebogen koperen stangen voor de ronde vormen die ik wilde in een van de vier hier uitgelichte, nog jonge Amsterdamse stadstuinen.' Als inspirerende collega's noemt ze Dan Pearson, Sarah Price, Gilles Clément, Eric Ossart en Luc Engelhard. De gemene deler van al deze ontwerpers? 'Ze werken allemaal vrij subtiel, dat spreekt mij aan. Ik houd van een duidelijke indeling, luchtige, losse beplanting en heldere lijnen. Omdat stadstuinen per definitie nogal statisch of massief zijn, met veel stenen en schuttingen, probeer ik het licht en transparant te houden, met bladeren waar het licht mooi doorheen filtert, veel verschillende soorten planten, fijne bodembedekkers en eenjarige, en organisch gevormde bloembedden.'

Carolien Barkman zoekt naar praktische, multifunctionele en tegelijkertijd verrassende of poëtische oplossingen. Zoals de verhoogde paden in de 'studiotuin' waar de kinderen graag op lopen, maar waar je ook op kunt zitten of liggen. Flagstones, deels ingebed in gebroken klinkers, die de voor-, zij- en achterkant van de kleurrijke familietuin verbinden. Een regenwaterreservoir annex vijver. Een zwarte tegenover een licht grijsblauwe schutting. Caroline Beijdorff, eigenares van de 'oranjetuin', verwoordt de kracht van de tuinontwerpster treffend: 'Carolien luistert goed en heeft een heel eigen creativiteit. Ze maakt het precies zoals je het wilt maar je het zelf nooit had kunnen bedenken.' □

◀ *Carex* 'Kyoto' aan de voet van de met *Akebia quinata* begroeide koperen stangen.

CAROLIEN BARKMAN

- Meer info: carolienbarkman.nl, info@carolienbarkman.nl, 0031-(0)6-51699476
- Op woensdag 2 september 2020 geeft Carolien Barkman samen met Annie Guilfoyle een garden masterclass over 'Urban gardens, the design process' bij De Hessenhof, de kwekerij van Hans Kramer in Ede (NL). Voor meer informatie en aanmelden: gardenmasterclass.org
- Tuinen van Carolien Barkman zijn gepubliceerd in Noel Kingsbury's *New Small Garden*, 2016, Frances Lincoln Publishers Ltd en *De nieuwe kleine tuin*, 2017, Forte Groen, met foto's van Maayke de Ridder
- In 2016 verscheen het boek *30 Tuinontwerpen, ongewone ontwerpen voor gewone tuinen* door Carolien Barkman, Bernadette den Bieman, Carrie Preston en Jeanne van Rijs, foto's van Maayke de Ridder, uitgever Forte/Van Halewijk